

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Микола КИРИЧЕНКО

_____ 2025 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
ДЛЯ ВСТУПУ НА ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Київ – 2025

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Зміст навчального матеріалу	4
Критерії оцінювання знань та вмінь	9
Список рекомендованої літератури	9

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з історії України розроблено відповідно до наказу МОН України від 26 червня 2018 р. № 696 з урахуванням основних складових історичної свідомості, мети, змісту та результатів навчально-пізнавальної діяльності, які закладено у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти та чинній навчальній програмі з історії України для закладів загальної середньої освіти. Вона охоплює шкільний курс історії України від найдавніших часів до сьогодення.

Програма передбачає перевірку рівня сформованості в учнів насамперед історичної компетентності, до елементів якої належать:

– хронологічна компетентність – уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища у конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

– просторова компетентність – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

– інформаційна компетентність – уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

– логічна компетентність – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

– аксеологічна компетентність – уміння формулювати оцінювання історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

Програма зовнішнього незалежного оцінювання з історії України містить пояснювальну записку, 32 теми змісту навчального матеріалу, структуровані за темами очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності вступників, які зорієнтовані на перевірку елементів історичної компетентності та представлені у вигляді знань і вмінь.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Вступ до історії України

Історія України як наука. Періодизація історії України. Джерела з історії України: речові, усні, писемні, візуальні.

2. Стародавня історія України

Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Неолітична революція. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Ремесла. Трипільська і середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу

3. Русь-Україна (Київська держава)

Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, сіверяни, уличі, тиверці, хорвати (білі хорвати), волиняни (дуліби, бужани), древляни). Назва «Русь». Руська земля. Утворення Русі-України (Київської держави). Внутрішньо-та зовнішньополітична діяльність перших київських князів. Державотворення кінця X - середини XI ст. Запровадження християнства як державної релігії. «Руська правда». Правління наступників Ярослава Мудрого. Русь-Україна (Київська держава) в першій третині XII ст. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Русі-України (Київської держави). Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.

4. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала

Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в 1238-1264 рр. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича. Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.

5. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV - першій половині XVI ст. Кримське ханство

Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Вхід українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально-економічне життя. Культура й духовність.

6. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.

7. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь

українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р. Духовність.

8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

9. Козацька Україна наприкінці 50 - 80-х рр. XVII ст.

Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50-80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

10. Українські землі наприкінці XVII - в першій половині XVIII ст.

Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20-30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.

11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.

12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII- в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.

13. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848- 1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.

14. Культура України кінця XVIII- першої половини XIX ст.

Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.

15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Події Кримської війни 1853-1856 рр. на українських землях та поразка

Російської імперії. Реформи 1860-1870-хрр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.

16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

17. Культура України о другій половині XIX - на початку XX ст.

Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.

18. Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 рр.

Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907-1914 рр.

19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.

20. Україна в роки Першої світової війни

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914-1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр.

21. Початок Української революції

Революційні події в Україні в 1917- на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.

22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення

державності

Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.). Культура та духовність.

23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні

Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.

24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні

Форсована індустріалізація, Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932-1933 рр. – геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-хпочатку 1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя української еміграції.

26. Україна в роки Другої світової війни

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939-1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове

знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.

27. Україна в перші повоєнні роки

Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944-1950-х рр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944- 1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.

28. Україна в умовах десталінізації

Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.

29. Україна в період загострення кризи радянської системи

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність.

30. Відновлення незалежності України

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.

31. Становлення України як незалежної держави

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998-2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий

простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

32. Творення нової України

Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирногц, врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС Для громадян України. Культура й духовність.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Абітурієнту пропонується пройти (виконати) тест у друкованому вигляді. Завдання тестів складені відповідно до шкільної програми і охоплюють весь навчальний матеріал.

Тест включає завдання чотирьох форм:

Завдання з вибором однієї правильної відповіді: оцінюється в 0 (відповідь неправильна) або 1 (відповідь правильна) тестовий бал.

Завдання на встановлення відповідності (логічні пари) оцінюється в 0, 1, 2, 3, 4 тестові бали: 1 бал за кожен правильно встановлену логічну пару); 0 балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповідь на запитання не надано.

Завдання на встановлення правильної послідовності оцінюється в 0 (не вказано правильної відповіді або відповідь на запитання не надано), 1 (вказано або першу або останню подію), 2 (вказано першу і останню подію) або 3 бали (правильно вказано послідовність всіх подій).

Завдання відкритої форми з короткою відповіддю оцінюється в 0 балів (зазначено неправильну відповідь або завдання не виконано) або 2 тестових бали (зазначено правильну відповідь).

Результати тестування абітурієнта оцінюються за 200-бальною шкалою.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2006. 688 с.
2. Власов В. С., Кульчицький С. В. Історія України: комп. вид. Київ: Літера ЛТД, 2016. 308 с.
3. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України. Опорні схеми, таблиці, коментарі. 5–11 кл.: повний повторюв. курс, підгот. до ЗНО. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2016. 547 с.
4. Гісем О. В. Історія України: довідник + тести: повний повторюв. курс, підгот. до ЗНО та держ. підсумк. атестації. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2016.

627 с.

5. Литвин В. М. Історія України: підручник; відп. ред. В. А. Смолій; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2013. 989 с.

6. Панчук І. І. Історія України. Комплексна підготовка до ЗНО і держ. підсум. атестації. Тернопіль: підруч. і посіб., 2016. 480 с.

7. Власов В. С. Історія України: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Генеза, 2015. 192 с.

8. Смолій В. А., Степанков В. С. Історія України: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Генеза, 2015. 240 с.

9. Гупан Н. М., Смагін І. І., Пометун О. І. Історія України: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Освіта, 2015. 223 с.

10. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Харків: Вид-во «Ранок», 2015. 240 с.

11. Гісем О. В. Історія України: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2015. 272 с.

12. Свідерський Ю. Ю., Романишин Н. Ю., Ладиченко Т. В. Історія України: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Грамота, 2015. 255 с.

13. Власов В. С. Історія України: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Генеза, 2016. 256 с.

14. Швидько Г. К., Чорнобай П. О. Історія України: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Генеза, 2016. 352 с.

15. Струкевич О. К. Історія України: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Грамота, 2016. 272 с.

16. Гупан Н. М., Смагін І. І., Пометун О. І. Історія України: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Фоліо, 2016. 329 с.

17. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Харків: Вид-во «Ранок», 2016. 272 с.

18. Історія України: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Тернопіль: Астон, 2016. 296 с.

19. Турченко Ф. Г., Мороко В. М. Історія України: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Генеза, 2009. 352 с.

20. Реєнт О. П., Малій О. В. Історія України: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Генеза, 2009. 238 с.

21. Струкевич О. К. Історія України: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Грамота, 2009. 288 с.

22. Кульчицький С. В., Лебедева Ю. Г. Історія України: підруч. для 10 кл. для загальноосвіт. навч. закладів: рівень стандарту, академ. рівень. Київ: Генеза 2020, 304 с.

23. Пометун О. І., Гупан Н. М. Історія України: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закладів: рівень стандарту, академ. рівень. Київ: Вид-во «Освіта», 2012. 288 с.

24. Реєнт О. П., Малій О. В. Історія України: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закладів: рівень стандарту, академ. рівень. Київ: Генеза, 2010. 240 с.

25. Струкевич О. К., Романюк І. М., Дровозюк С. І. Історія України: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закладів: рівень стандарту, академ. рівень. Київ: Грамота, 2011. 319 с.

26. Пометун О. І., Гупан Н. М. Історія України: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закладів: рівень стандарту, академ. рівень. Київ: Вид-во «Освіта», 2011, 336 с.

Електронні ресурси

1. Варшавський університет (Польща). URL: www.uw.edu.pl
2. Гамбурзький університет (Німеччина). URL: www.uni-hamburg.de
3. Гарвардський університет (СІА). URL: www.harvard.edu
4. Генеалогічні таблиці. URL: www.cpcug.org/user/jlacombe/mark.html
5. Державний комітет архівів України. URL: www.archives.gov.ua
6. Енциклопедична служба. URL: www.britannica.com
7. Енциклопедичний портал. URL: www.wikipedia.org
8. Етнографічні дослідження. URL: www.sil.org/ethnologue
9. Журнал «Історична правда». URL: www.istpravda.com.ua
10. Інститут історичних досліджень. URL: www.lnu.edu.ua/istoryky
11. Інститут історії України НАН України. URL: www.history.org.ua
12. Історичні статті. URL: www.thehistorynet.com
13. Київський археологічний музей. URL: www.archaeology.kiev/museum
14. Колумбійський університет (СПА). URL: www.columbia.edu
15. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. URL: www.lsl.lviv.ua
16. Львівський національний університет ім. Івана Франка. URL: www.franko.lviv.ua
17. Міжнародне академічне видавництво. URL: www.academicpress.com
18. Міжнародний університет «Конкордія» (Естонія). URL: www.ciue.edu.ee
19. Музеї світу. URL: www.online.ru/emain/eart/museums.html
20. Музей мистецтв Нью-Йорка. URL: www.metmuseum.org
21. Музей сучасного мистецтва (Нью-Йорк). URL: www.moma.org
22. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbu.gov.ua
23. Національний університет «Києво-Могилянська академія». URL: www.ukma.kiev.ua
24. Національний університет «Львівська політехніка». URL: www.lp.edu.ua
25. Національний університет «Острозька академія». URL: www.uosa.uar.net
26. Статті з історії та біографії історичних постатей. URL: www.peoples.ru
27. Статті з історії. URL: www.hrono.ru
28. Українська історична бібліотека. URL: www.ukrhistory.narod.ru
29. Українська Наукова Інтернет Спільнота. URL: www.nauka-online.org
30. Український інститут національної пам'яті. URL: www.memory.gov.ua
31. Український Католицький Університет. URL: www.ucu.edu.ua
32. Український національний комітет істориків при НАН України. URL: www.inst-ukr.lviv.ua/committee

33. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. URL: www.univer.kharkov.ua
34. Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. URL: www.chnu.cv.ua/index.php?page=ua
35. Instytut Historii, Polska Akademia Nauk; Institute of History, Polish Academy of Science (Poland). URL: www.pan.pl
36. The Ukrainian Research Institute of Harvard University (USA). URL: www.huri.harvard.edu
37. Ukrainian Institute of America (USA). URL: www.ukrainianinstitute.org